

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

חננאל שרעבי

אספרנצה אלון

המערער ב.ב.

נגד

המשיבה ה.ב.

ע"י ב"כ עו"ד זאב הבר

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

השופט סארי ג'יוסי [אב"ד]

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בחיפה (כב' השופט בן ציון ברגר) מיום 15.05.2018 בתמ"ש 60285-12-12 ועל פסק דינו המשלים מיום 24.06.2019.

הרקע בתמצית

2. הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ביום 00.06.2000 והתגרשו ביום 00.05.2013 מנישואיהם נולדו שלושת הילדים, ר' יליד 00.00.03 (כבן 16), מ' ילידת 00.00.2007 (בת 12 ו-9 חודשים), ל' יליד 00.00.09 (כבן 10).

3. שני הצדדים בהכשרתם הינם ****, תחילה עבדו כעצמאיים באותו מקום, בהמשך עבר המערער (להלן: "האב") לעבוד גם כשכיר. כיום עובדת המשיבה (להלן: "האם") כעוסקת עצמאית בתחומה ובעבודה נוספת. האב עובד כ**** עצמאי, וכשכיר באוניברסיטת ****.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

ההליכים לפני בית משפט קמא

מזונות זמניים וקבועים:

1
2
3
4 הצדדים התדיינו לפני בית משפט קמא בגדרי תביעת מזונות קטינים שהגישה האם כנגד
5 האב בתמ"ש 60285-12-12. ביום 21.03.13 נפסקו מזונות זמניים בסך של 6,300 ₪ לחודש וזאת
6 החל מיום 1.03.13 והצדדים חויבו לשאת בהוצאות חינוך ובריאות חריגות בחלקים שווים.

7
8 5. ביום 7.08.13 הורה בית משפט קמא על הפחתת המזונות הזמניים לסך של 5,500 ₪ החל
9 מיום 1.07.2013, וזאת נוכח קביעת בית הדין הרבני כי הקטינים שוהים במשמורת משותפת. כן
10 נקבע כי האב יישא ב-60% מההוצאות החריגות והאם ב-40%.

11
12 6. לאחר שמיעת עדויות וראיות הצדדים, ולאחר שאלה הניחו סיכומיהם לפני בית משפט
13 קמא, ניתן בתביעת המזונות פסק דין מיום 23.6.2014 במסגרתו נקבע כי יש לייחס לאב שיעור
14 הכנסה של 10,000 ₪ ולאם פוטנציאל הכנסה של 8,000 ₪, אף שטענה להכנסה נמוכה של כ-4,000
15 ₪. נקבע כי צורכי הקטינים לא הוכחו, ובית משפט קמא מצא כי פירוט ההוצאות מצד האם נעשה
16 על הצד הגבוה ללא התאמה למציאות.

17
18 עוד נקבע שם כי פסיקת מזונות ומדור בסך של 4,500 ₪ בחודש לשלושת הקטינים תשקף
19 נכונה את צורכיהם, בשים לב למכלול הנתונים ובכלל זה השתכרות הצדדים, רמת חייהם והעובדה
20 ששני ההורים נושאים בנטל גידול הילדים באופן שווה, בעטיו של הסדר המשמורת המשותפת.
21 בנוסף, נקבע כי הצדדים יישאו בחלקים שווים בהוצאות חינוך חריגות, בשיעורים פרטיים,
22 בהוצאות בריאות חריגות, ובעלות חוג אחד לכל קטין (ר' סעיף 40 לפסק הדין).

23
24 לאור כך נפסק כי המזונות הזמניים ימשיכו לחול עד ליום 1.6.2014 וכי החל מיום
25 1.7.2014 יישא האב בתשלום מזונות הקטינים לרבות הוצאות אחזקת מדור בסך של 1,500 ₪ לכל
26 קטין, ובסה"כ 4,500 ₪ עבור שלושתם ביחד (להלן: "פסק הדין 1").

27
28 7. הצדדים לא השלימו עם פסק הדין 1, והגישו שני ערעורים, האחד בעמ"ש 51098-09-14
29 והשני בעמ"ש 54256-09-14 והם נדונו במאוחד.

30
31 בפסק הדין מיום 08.02.2015 דחה בית המשפט המחוזי את שני הערעורים לאחר שקבע כי
32 בית משפט קמא שקל טענות הצדדים בעניין כושר השתכרותם וזה נבחן כדבעי, וכי היה ער להסדר
33 המשמורת המשותפת וחלוקת זמני השהות של הקטינים, ובעטים ערך הפחתה בשיעור של כ-30%
34 מהמזונות הזמניים שפסק קודם לכן, וזו מבטאת נשיאתו בפועל של האב במזונות הקטינים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 האב לא השלים גם עם תוצאה זו והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון **בבע"מ**
2 **17098/15**, אשר נדון במאוחד עם **בע"מ 919/15**. כידוע, ביום 19.7.17 ניתן פסק דינו של בית המשפט
3 העליון באותם הליכים. על פסק דין מרכזי זה לא נכביר במילים אך נציין בקצרה כי זה שינה את
4 ההלכה הנוהגת באשר לפרשנות תקנת הרבנות משנת תש"ד בעניין מזונות ילדים, ושינה את
5 הקביעה שהיתה מקובלת עד אז לפיה חובתו של אב לשאת בצרכים ההכרחיים של ילדיו ממשיכה
6 לחול עד הגיעם לגיל 15. עוד נפסק שם כי נטל הנשיאה במזונות קטין מעל גיל 6 המצוי במשמורת
7 פיזית משותפת, חל שווה בשווה על ההורים, ללא אבחנה מגדרית ובהתאם להכנסתם הפנויה.
8 בית המשפט העליון החזיר את התיקים לשקילה מחדשת של בית המשפט לענייני משפחה והורה
9 כדלקמן:

10 "הוחלט פה אחד כאמור בחוות דעתו של השופט ע'
11 פוגלמן. בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה
12 במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם
13 תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל
14 המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון
15 לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול
16 נסיבות המקרה. יישום עקרון זה במקרה הטיפוסי של
17 משמורת פיזית משותפת, ייעשה ברוח העקרונות
18 האמורים בפסקה 61 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק-
19 ארז, כברירת מחדל שניתן לסטות ממנה. בצד האמור, על
20 בית המשפט לענייני משפחה להפעיל את שיקול דעתו
21 בנסיבות כל מקרה ומקרה" (בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית
22 (פורסם באתרים המקוונים, 19.07.2017).

23
24 9. בעקבות פסיקת בית המשפט העליון שבו הצדדים לבית משפט קמא אשר קבע בהחלטה
25 מיום 25.07.2017 כי לאור הזמן שחלף, על האב להגיש הרצאת פרטים מעודכנת ולצרף תלושי שכר,
26 וכל מידע רלוונטי לגבי הכנסות הצדדים והוצאות הקטינים וזאת על מנת שבית משפט יוכל לקבוע
27 את המזונות המתחייבים. בית המשפט קמא שב וציין בהחלטתו מיום 31.08.2017 שעל האב לצרף
28 מסמכים המאמתים את הצהרותיו ולהגיש הרצאת פרטים ואסמכתאות.

29
30 10. בעקבות כך הגיש האב את המסמכים הבאים:

- 31 א. טופס הרצאת פרטים מלא.
32 ב. מסמך מרואה החשבון כהן באשר להכנסותיו נטו מפעילות עסקית בשנת 2016.
33 ג. מסמך המאשר כי נטל הלוואה מהבנק.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

- 1 ד. תצהיר חתום בידי עו"ד יואל פרץ מיום 27.12.17 .
- 2 11. ביום 14.09.2017 הוגש תסקיר עו"ס לסדרי דין, גב' אהובה וינוגרד, בעניין מערכת היחסים
- 3 בין הצדדים, שיתוף הפעולה ביניהם, חלוקת הזמן בפועל ומצבם של הקטינים. נוכח התסקיר
- 4 שהוגש ותגובות הצדדים, קבע בית משפט קמא את התיק לשיבת קדם משפט ליום 22.10.2017.
- 5 נוכח הפערים בין גרסאות הצדדים, כשם שעלה במהלך ישיבת קדם המשפט, נקבע כי אין מנוס
- 6 מניתוב התיק לשמיעת ראיות.
- 7
- 8 12. לקראת דיון ההוכחות שנקבע ליום 07.01.2018 הגישו הצדדים את הכתבים הבאים :
- 9 א. תצהיר אביו של האב מר **** (נ/1).
- 10 ב. הדוחות ממכון שינוי שנערכו על ידי ד"ר דניאל גוטליב (ת/1).
- 11 ג. מכתב מטעם הורי האב המופנה לאם מיום 3.2.13 (ת/2).
- 12 ד. תצהיר שהוגש על ידי האב מיום 27.12.17 (נ/2).
- 13 ה. תצהיר שהוגש על ידי האם (ת/3).
- 14
- 15 13. במהלך ישיבת ההוכחות העידו האב, אביו של האב והאם. ואלה עיקרי עדותם :
- 16
- 17 א. עדות אביו של האב התמקדה בהיותו מי שמנסח ועורך את כתבי הטענות המוגשים
- 18 מטעם האב.
- 19
- 20 ב. עדות האב התמקדה בשאלת הייצוג שלו, הראיון העיתונאי בו לקח חלק לאחר
- 21 הדיון בבית המשפט העליון ושאלת נוכחות הילדים בראיון. בנוסף, נשאל האב על מקורות
- 22 ההכנסה שלו, ועל הטיפול הפסיכולוגי של הקטין ר'.
- 23
- 24 ג. עדות האם התמקדה בכושר השתכרותה והיקף הלקוחות שלה כ****, בעבודתה
- 25 בחברת ****, ובצרכי הילדים והקניות לילדים.
- 26
- 27 14. בסיום אותה ישיבה נקבע כי על הצדדים להגיש את סיכומיהם ובמסגרתם יתייחסו גם
- 28 לנושא השבת המזונות ובשים לב להלכת בע"מ 919/15. הצדדים הגישו את סיכומיהם, וביום
- 29 15.5.18 ניתן פסק דינו של בית משפט קמא (להלן: "פסק הדין 2").
- 30 בגדרי פסק דינו התייחס בית משפט קמא להלכת בע"מ 919/15, לתחולתה ויישומה על המקרה
- 31 שלפניו. כך ציין בין היתר :
- 32 **"אקדים ואומר כי לא מצאתי בפסק הדין המקיף שניתן**
- 33 **בבע"מ 919/15 ו-1709/15 כל טענה שפסק הדין שניתנו**
- 34 **בבתי המשפט לענייני משפחה או המחוזיים בטעות**
- 35 **יסודם. ההפך הוא הנכון, הש' פוגלמן חזר והדגיש בפסק**
- 36 **דינו את הדין הנוהג במזונות, די להביא במקצת את**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 הדברים שנסקרו בס' 18 לפסק דינו של כב' הש' פוגלמן
2 כדי להמחיש את הדין הנוהג בנושא חיוב במזונות של
3 קטינים בגילאי 6-15: "כשהובאה השאלה לפתחו של
4 בית משפט זה קבע גם הוא, בשים לב לפסיקתו האמורה
5 של בית הדין הרבני הגדול, כי יש לפרש את תקנת תש"ד
6 כמטילה על האב –ועליו בלבד- חיוב משפטי גמור מעיקר
7 הדין במזונות ילדיו ההכרחיים עד הגיעם לגיל 15; וכי
8 חיוב זה ניתן לכפיה ככל חיוב משפטי בדרך של הוצאה
9 לפועל.."

10 "התקנה יוצרת חובה משפטית, הניתנת לכפיה בדרך של
11 הוצאה לפועל. כן העלתה התקנה את הגיל מגדלות לגיל
12 15 אך אין בהכרח להרחיב את חיובו של האב מעבר
13 לצרכים הבסיסיים של הילד [...] בסיכומו של דבר, לגבי
14 ילד בגיל שבין 6 ל-15 (לאחר תקנת הרבנות הראשית,
15 תש"ד) מחייבים את האב בצרכיו ההכרחיים (עניין
16 פורטוגז, בעמ' 459 ובעמ' 461).

17 ...[.]

18 "משנמצא שפסק הדין בבע"מ 919/15 מהווה שינוי
19 ההלכה הנוהגת במזונות קטינים בגילאי 6-15 ניתן לבחון
20 את תחולת פסק הדין על אותם מקרים שהסתיימו בפסק
21 דין (בין לאחר שמיעת הראיות ובין במסגרת ההסכם).
22 במקרה דנן עלה הצורך בבחינה שכזו שכן הנתבע דרש
23 השבה מלאה של כל המזונות ששילם בעבר לרבות
24 הוצאות משפט בנוסף, ביקש לחייב את התובעת בהוצאות
25 לדוגמה."

26
27 15. עוד ציין השופט קמא כי הצדדים מקיימים משמורת משותפת, וענין זה מהווה נקודת
28 המוצא לבחינת חלוקת הנשיאה במזונות. בית משפט קמא קבע כי שני הצדדים במקצועם ****; כי
29 הכנסתו של האב בפועל גדלה מעבר להערכתה בעבר בפסק הדין 1 ואף גבוהה מזו הנתענת בסיכומי
30 האב שהוגשו לפניו ועל כן העריכה בכ-18,000 ₪ לחודש.

31
32 ויודגש: בית משפט קמא קבע כי הכנסתו בפועל של האב היא בסך 18,000 ₪, להבדיל מקביעה של
33 פוטנציאל הכנסה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1
2 באשר להכנסות האם נקבע כי עדותה עשתה עליו רושם אמין; כי לא עלה בידי האב לסתור
3 עדות זו ולא שוכנע כי היא "יושבת בטל ואינה עובדת"; וכי הכנסתה בפועל הינה בגובה של כ-3,500
4 4,000 ₪ לחודש. יחד עם זאת תהה בית משפט קמא האם היא ממצה את כישוריה הרלוונטיים
5 כ**** לשם ייצור הכנסה גבוהה יותר, ואף שנתן אמון בהסבריה לפיהם בצילם של הסכסוך
6 והמאבקים עם האב, מתקשה היא למצות יכולותיה, סבר כי כורח המציאות מחייב את האם לפעול
7 להגדלת ההכנסות, ועל כן העריך גם הפעם את יכולת השתכרותה בסך של 8,000 ₪ לחודש.

8
9 16. באשר לצורכי הילדים, קבע בית משפט קמא כדלקמן:

10 **"בהליך זה הצדדים לא פירטו באופן מפורש את ההוצאות**
11 **החודשיות עבור הילדים. כל שבפני הוא פירוט ההוצאות**
12 **שציינה התובעת בהליך הקודם, ראה נספח א' לתצהיר**
13 **שהגישה.**

14 **בחנתי את הוצאות אלו בשינויים המחויבים לאור הזמן**
15 **שחלף מאז הגשתם וכן, הפרדתי בין הוצאות שוטפות שכל**
16 **צד צריך לשאת בהם כגון מזון ומדור ואחזקת המדור לאור**
17 **המשמורת המשותפת שהצדדים מקיימים וכן, לאור**
18 **הפערים בכושר ההשכרות ו/או בפוטנציאל ההשתכרות**
19 **והגעתי למסקנה שבנסיבות העניין יש להותיר את**
20 **המזונות שנפסקו בפסק הדין מיום 23.06.2014 על כנם."**

21
22 17. גם עם פסק הדין 2 לא השלים האב והגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בעמ"ש - 56731-
23 05-18 במסגרתו יצא חוצץ כנגד קביעת בית משפט קמא את כושר השתכרות האם, צרכי הילדים,
24 ושיעור המזונות שנקבע. במסגרת ההליך בערעור, ביקש האב לאפשר הגשת ראיה נוספת לפיה
25 קיבלה האם מאביה דירה במתנה, ועל כן יש להתחשב בנכס זה במסגרת חלוקת הנשיאה במזונות
26 בין ההורים והערכת יכולתה הכלכלית של האם. בית המשפט המחוזי הורה בפסק דינו מיום
27 24.12.18 על החזרת התיק לדיון בבית משפט קמא על מנת שישקול ויבחן את הראיה הנוספת וייתן
28 פסק דין משלים בעניין.

29
30 18. משהוחזר התיק לבית משפט קמא, ניתן פסק דין משלים ביום 24.06.19 (להלן: **"פסק הדין**
31 **המשלים"**), שאלה עיקר קביעותיו:

32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

- 1 א. הדירה אשר ניתנה במתנה לאם, מותרת בידי אביה את השליטה בדירה והוא רשאי
2 להשכירה או למכרה. לפיכך, מדובר במתנה עם תנאי מפסיק אשר תאפשר לאם לנהוג מנהג
3 בעלים בדירה רק לאחר אחרית ימיהם של הוריה.
4
5 ב. על פי ההסכמות בין האם להוריה היא אינה יכולה לעשות כל עסקה בנכס ללא הסכמתם.
6 בית משפט קמא הגיע למסקנה כי על אף רישום הדירה על שם האם, זכויותיה כפופות
7 להסכם עם הוריה, והלכה למעשה ניתן לומר כי אין באפשרותה להפיק כל רווח או תועלת
8 כלכליים מאותן זכויות שיש לה בדירה, ומכאן אין בבעלותה על הדירה כדי לשנות מהערכת
9 יכולתה הכלכלית לצורך פסיקת מזונות ובחינת חלוקת נטל המזונות בינה לבין האב.
10
11 ג. בנוסף, קבע בית משפט קמא כי עזרה וסיוע הניתנים במסגרת מערכת יחסים משפחתית
12 היא וולונטרית לחלוטין ותלויה בטיב מערכת היחסים בין ההורה לילד.
13 עתה, בעקבות פסק הדין המשלים הגיש האב את ערעורו זה, במסגרתו הוא יוצא חוצץ כנגד קביעות
14 בית משפט קמא בפסק הדין המשלים וגם כנגד קביעותיו בפסק הדין 2. וביתר פירוט;
15

טענות הצדדים בערעור:

- 16
17
18 19. עיקר טענות המערער- האב ובתמצית
19
20 חיצו הערעור מופנים כלפי שתי קביעות מרכזיות; האחת, באשר לדירה נשוא הראיה
21 הנוספת הנמצאת ברחוב **** בעיר ****, הידועה כגוש 000 חלקה 000 (להלן: "הדירה") אליה
22 התייחס בית משפט קמא בפסק דינו המשלים מיום 24.06.2019, והשניה באשר לקביעת גובה
23 המזונות.
24 באשר לגובה המזונות טוען האב כי בית משפט קמא פעל "כמי שיורה את החץ ורק לאחר
25 מכן מסמן את המטרה", וכי על אף ההלכה החדשה שיצאה מבית המשפט העליון, החליט כי תוצאת
26 פסק דין 1 לא תשונה. עוד טען האב, כי בית משפט קמא לא יישם נכונה את עקרונות בע"מ 919/15,
27 וכי פירש מסיבה לא ברורה את פסק דינו של בית המשפט העליון באופן שגוי, ותחת מתן פסק דין
28 חדש בהתאם לעקרונות אותה הלכה, סבר בית משפט קמא כי לא נפלה כל שגיאה בפסיקתו, אף
29 שבית המשפט העליון ראה כאמור להחזיר את הדיון בעניינם של הצדדים לבית משפט קמא. האב
30 מוסיף וטוען כי המשמעות היחידה של החזרת הדיון לערכאה הראשונה – הדיונית, היא כי נפלה
31 שגגה בגדרי פסק הדין של בית משפט קמא, ומכאן גם לא היה מקום להתייחס להליך החדש –
32 בעקבות החזרת הדיון לפני בית משפט קמא, כהליך הנסוב על שינוי נסיבות או על יישום הלכה
33 חדשה.
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 משכך, לטענתו, על בית משפט קמא היה כאמור ליתן פסק דין חדש. לשיטת האב ובהתאם
2 לפסיקת בתי המשפט לאחר בע"מ 919/15, יש ליישם את עקרונות ההלכה החדשה, גם על תיקים
3 התלויים ועומדים לפני בית משפט, ולא היה מקום לבחון האם יש להחיל הלכה חדשה זו באופן
4 רטרוספקטיבי או פרוספקטיבי, ולא היה מקום להזקק לאותן הלכות העוסקות בחובת ההשבה
5 בעקבות שינוי הלכה (ע"א 546/04 עיריית ירושלים נ' שירותי בריאות כללית, רע"א 8925/04 סולל
6 בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עיזבון המנוח אחמד עבדאל חמיד ז"ל), בין היתר מאחר ופסק דינו
7 של בית המשפט העליון בבע"מ 919/15 ניתן במאוחד עם בע"מ 1709/15 אשר דן בבקשת רשות
8 הערעור אותה הניח לפניו האב – המערער שלפנינו.

9
10 על כן, לטענת האב, גם לא היה מקום לדחות את דרישתו להשבת מזונות ששולמו ביתר,
11 וכי שגה בית משפט קמא משקבע כי המזונות "נאכלו" ועל כן אין להשיבם.

12
13 באשר לדירה, טוען האב כי לאור הראיה החדשה שהוצגה ונבחנה בפסק הדין המשלים
14 מיום 24.06.2019, על בית משפט קמא היה לקבוע כי אותן זכויות שקבלה האם בדירה, רלבנטיות
15 לשם הערכת יכולתה הכלכלית, ובהתאם משליכה על חלוקת הנשיאה במזונות בין שניהם, הן משום
16 שוויין של זכויות אלה, הן משום האפשרות לממש הזכויות, והן משום הסתרתן מעיני בית משפט
17 קמא, התנהגות המשליכה על הערכת מהימנות גרסת האם בכלל, ובשתיים אלו בפרט: מהות
18 הזכויות שקבלה בדירה וכן חוסנה הכלכלי ופוטנציאל השתכרותה.

19
20 המערער העלה בגדרי עיקרי הטיעון טענות נוספות שלא מצאתי להתעכב עליהן כאן. כך
21 לדוגמה, שלא התאפשר לו להיות מיוצג על ידי אביו שאינו עורך דין, כי בית משפט קמא לא נקט
22 בכל סנקציה כלפי המשיבה, בעקבות הפרות החלטותיו, ועוד.

23
24 20. טענות המשיבה האם

25
26 האם סומכת את ידיה על פסק דינו של בית משפט קמא על קביעותיו וממצאיו השונים,
27 הערכת השתכרות הצדדים, העובדה שהתגלתה לפיה אוחז המערער בתיק ניירות ערך אשר שוויו
28 בסמוך להליכים בפני בית משפט קמא עמד על סך של כ-350,000 ₪, כאשר לשיטתה יתרת הזכות
29 עלתה אף על סך של 500,000 ₪ ולשיטת המערער לא מדובר "ביתרת זכויות מתקופת השיתוף" והם
30 נצברו לאחר פסק הדין הרכושי שניתן מלפני בית הדין הרבני. עוד טוענת המשיבה, כי המערער
31 משתכר 20,000 ₪ לפחות לחודש, וכי הוא לא פוטר מעבודתו אלא הפסיקה לצורך ההליכים
32 המשפטיים. לשיטתה, היא הוכיחה באופן מלא את גרסתה באשר לכושר ההשתכרות שלה, ואף
33 במהלך חקירתה הנגדית היא אישרה שרק עזרה אינטנסיבית מהוריה היא זו שמאפשרת את קיומה
34 הכלכלי. באשר להלכת בע"מ 919/15 האם טענה כי ההלכה מותירה בידי הערכאה הדיונית שיקול
35 דעת נרחב לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה, וליישם בהתאמה את אותן עקרונות. בהקשר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 זה הפנתה האם לדברי כב' השופט ע' פוגלמן באותו בע"מ לפיהם "אין מדובר בקביעת נוסחאות
2 אריתמטיות". עוד בהקשר לאותה הלכה, האם טוענת כי עיון בפרוטוקול הדיון שהתקיים לפני בית
3 המשפט העליון, כמו גם בפסק דינו מעלה כי הוא דן הלכה למעשה רק בנסיבותיו של התיק המקביל
4 – בע"מ 919/15 להבדיל מבע"מ 1709/15. עוד טוענת כי גם עמדת היועמ"ש שהומצאה לכב' בית
5 המשפט העליון בגדרי אותו בע"מ, התייחסה לאותן נסיבות הקשורות בבע"מ 919/15 וללא כל קשר
6 לנסיבות המקרה שבפנינו (בע"מ 1709/15). לסיכום טוענת המערערת בהקשר זה, כי אין ולו אבק
7 קביעה או אמירה בפסק דינו של בית המשפט העליון השוללים מהערכאה הדיונית את שיקול הדעת
8 הרחב או שוללים את התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא או בית המשפט המחוזי במסגרת פסק
9 דינו בעמ"ש 51098-09-14 ועמ"ש 54256-09-14 מיום 8/2/15.

10
11 21. באשר לצורכי הילדים טוענת האם כי האב לא סתר את גרסתה ואף לא טען כנגדה. באשר
12 לראיה החדשה, טוענת האם, כי הסכימה לצירופה, וכי התצהיר שלה ושל אביה פשוטים וברורים
13 הם, ולפיהם לאם אין כל זיקה לדירה. לשיטתה, חקירתה הנגדית רק חיזקה את גרסתה זו, מהלכה
14 מסרה :

- 15 ”
- 16 א. הרישום היה פורמלי בלבד ובוצע לפי עצה משפטית לצורכי מס.
17 ב. המשיבה לא חתמה על מסמכי העברת בעלות בפני עו"ד.
18 ג. המשיבה מעולם לא הייתה מעורבת בהשכרה הדירה, ומעולם לא שילמה ולא קיבלה
19 תמורה בגין הדירה.
20 ד. המשיבה חשפה בהליך קודם מלא הכנסותיה.
21 ה. הוריה תמכו בה מתמיד כפי שהצהירה מראשית ההליכים.
22 ו. לאחר שהסתבר כי רפורמת המיסוי לא תצא לפועל יזמו הורי המשיבה השבת
23 הרישום על שמם אך הוסבר להם שיש להמתין לכך משיקולי מס וכך פעלו. ”

24 22. עוד טוענת האם כי אביה נחקר נגדית על תצהירו, כי במהלך חקירתו זו חזר על אותה גרסה,
25 ולא נתגלו סתירות במהלך חקירתו.
26 על כן מבקשת האם לדחות את הערעור ולחייב את המערער בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

דיון והכרעה :

27
28
29
30 23. לאחר שבחנתי את פסק דין 2 ופסק הדין המשלים, ושקלתי את טענות הצדדים בכתב ובעל
31 פה, אמליץ לחבריי לקבל את הערעור באופן חלקי, במובן זה שהדיון יוחזר לבית משפט קמא לשם
32 השלמת מלאכתו, כאשר עליו להכריע בתביעת המזונות על פי הכללים שנקבעו בבע"מ 919/15,
33 לקבוע מה הן ההוצאות תלויות השהות ומה הן ההוצאות שאינן תלויות השהות, להידרש לשאלה
34 האם נכון וראוי בנסיבות דן לקבוע מנגנון של הורה מרכז, ועוד. מסקנה זו מתחייבת לאור שינוי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 ההלכה, והצורך לבחון מחדש את הצרכים בהתאם למעגלי הצרכים החדשים שנקבעו בהלכת בע"מ
2 919/15.

3

4 כמו כן אציע כי בשלב זה, ועד להכרעה שתתקבל בבית משפט קמא, יופחת סכום המזונות
5 שעל האב לשלם לידי המשיבה ל- 3,400 ₪ לחודש. באשר להשגות האב בנוגע לדירה, אציע לחברי
6 לדחותן ולאשר את קביעתו של בית משפט קמא ביחס לאותה דירה, כשם שאציע לאשר את קביעות
7 בית משפט קמא ביחס להכנסות הצדדים ויכולותיהם הכלכליות.

8

9

דירת המגורים:

10

11 24. בית משפט קמא קבע בהסתמך על תצהיריהם של האם ואביה, ולאחר ששניהם נחקרו
12 נגדית, כי הדירה מעולם לא נרכשה על ידי האם, כי היא ניתנה לה במתנה מאביה, כאשר הוא הותיר
13 בידיו את השליטה בדירה, את האפשרות להשכירה או למוכרה בכל עת ומכאן כי מדובר במתנה עם
14 תנאי מפסיק אשר תאפשר לאם לנהוג מנהג בעלים בדירה רק לאחר אחרית ימיהם של הוריה.
15 קביעה זו של בית משפט קמא נסמכת היא על ראיות ועדויות שהונחו לפניו ולהלן אחזור בקצרה על
16 עיקרן:

17 א. הדירה במקור הייתה בבעלות אמו המנוחה של אביה של המשיבה. לאחר פטירתה ב-2000,

18

הועברה על שמו של אביה של המשיבה מכוח צוואת אמו.

19 ב. בסוף 2016 תחילת 2017 העביר אביה של המשיבה לידיה את הדירה בהעברה ללא תמורה

20

ועל סמך ייעוץ משפטי שקיבל ובכפוף להסכם שנחתם ביניהם ולפיו היא אינה רשאית

21

לעשות בדירה כל עסקה ללא הסכמת אביה ואמה.

22

ג. הדירה נרשמה על שם המשיבה בינואר 2017 בלבד ועל זכויותיה נרשמה הערה לפי סעיף

23

128 לחוק המקרקעין לטובת אביה ואמה.

24

25 25. מדובר בקביעות עובדתיות הנשענות על התרשמות בית משפט קמא מהעדויות והראיות

26

שהונחו בפניו, כוונת הצדדים, ולשון ההסכם. בחינה של הראיות והעדויות מובילה למסקנה שלא

27

נפלה שגגה בקביעה זו, וממילא אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות מעין אלה.

28

ההתערבות תעשה רק בגדר החריג, ולא מצאתי כי מדובר במקרה יוצא דופן (ע"א 1064/3 אליהו

29

חברה לביטוח נ' עיזבון המנוח פיאמנטה ז"ל, פ"ד ס(4) 375 (2006); ע"א 1278/15 עבאס נ' מועצה

30

מקומית ג'ת, [פורסם במאגרים המקוונים] בפסקה 32 (30.8.2016).

31

32 26. נכון הדבר כי לשם הערכת פוטנציאל ההשתכרות של הצדדים יש להתחשב גם ברכושם:

33

34 "יכולתו של הבעל לשאת במזונות אלה אינה נקבעת רק על-פי הכנסתו,

35

המוגבלת ומצומצמת בנסיבות מסוימות או מטעמים מסוימים, אלא על-פי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 יכולתו למצות את כישוריו ולהגדיל את הכנסתו, ולא רק מהכנסתו מעבודה
2 אלא גם ממקורות אחרים, כולל רכוש" (ע"א 239/85 מירה עמיצור נ' אורי
3 עמיצור, מ(1) 147 (1986) (להלן: עניין עמיצור) .
4

5 27. יחד עם זאת, בעניין עמיצור דובר על נכסים שהינם ברי מימוש ובעלי משמעות כלכלית
6 מידית, כגון מניות וכספים, מסוג שהאב יכול היה לנצלם, בעוד במקרה שלפנינו הוכח כי זכות
7 הבעלות של האם אין בצידה את שאר המאפיינים של זכות הבעלות, במובן שהיא מוגבלת ואינה
8 מאפשרת למכור, להשכיר או להפיק כל רווח מאותה דירה, דבר שיתאפשר רק לאחר אחרית ימיהם
9 של הוריה. מכאן, אין לייחס לה משמעות כלכלית בטווח המידי או הקרוב שיהא בו כדי להשליך
10 על הערכת יכולתה הכלכלית של האם וזו אינה רלבנטית לשם הכרעה בחלוקת הנשיאה במזונות
11 הקטינים.

12
13 28. אשר על כן, אני דוחה את טענות האב באשר לדירה הנדונה.
14

15 גובה המזונות:

16
17 29. תחילה להשגות המערער על קביעות בית משפט קמא ביחס להכנסות הצדדים ויכולותיהם
18 הכלכליות.
19

20 בהקשר זה טען המערער כי שגה בית משפט קמא בכך "שהשווה את פוטנציאל ההשתכרות
21 של המערער ושל המשיבה לפי מספר שעות עבודה יומי שונה". לדידו, בתצהירו הוא התייחס
22 לפוטנציאל השתכרות של כ-12,000 ₪ לפי 12 שעות עבודה ביום, וככל שמשוויים הכנסה זו אל מול
23 ההכנסה המתקבלת מ-9 שעות עבודה ביום, יוצא כי הכנסתו הפוטנציאלית עומדת על 9,000 ₪.
24 מכאן, על בית משפט קמא היה לקבוע את פוטנציאל ההכנסה של שני הצדדים בהתאם להיקף של
25 9 שעות עבודה ולא 12 וכפועל יוצא מכך להפחית מפוטנציאל הכנסתו את אותם 3,000 ₪ ולהעמידו
26 על 9,000 ₪. עוד טען המערער, כי שגה בית משפט קמא שעה שהוסיף 3,000 ₪ "תאורטיים"
27 להכנסתו, זאת בהסתמך על הצהרתו של המערער אולם באותה נשימה משמיט את העובדה, כי
28 באותו סעיף ממש בתצהירו, הסביר המערער כי "את אותם 3,000 ₪ הוא מרוויח רק אם "יוותר"
29 על עבודתו בחו"ל, ממנה הוא משתכר 6,000 ₪".
30

31 כמו כן, לטענת המערער בית משפט קמא, "המציא נוסחה חדשה" לחישוב הגדלת הכנסות
32 המערער הנובעת מרישום יתרות זכות בחשבון בנק, ומוסיף עוד 2,000 ₪ להכנסתו החודשית תוך
33 התעלמות ממסמכי רשויות המס ורואי החשבון, על פיהן נקבעת הכנסת המערער בפועל ושלא על
34 סמך הנחות "דמיוניות מהיגיי לב ומספרים הנוגעים לחשבונות בנק שעליהם כלל לא נחקר" (ראו
35 סעיפים 27-30 לעיקרי הטיעון מטעם המערער). לא מצאתי ממש בטענות אלה, המכוונות לממצאים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 עובדתיים וממצאי מהימנות שנקבעו על ידי בית משפט קמא, בהם כידוע אין ערכאת הערעור נוהגת
2 להתערב. כלל זה תקף במיוחד מקום בו בית משפט קמא "לא פטר עצמו בדברים כלליים בתוך
3 העובדות, אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את
4 האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו- דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין"
5 (ע"א 640/85 קופר ואח' נ' איגוד המוסכים בישראל (08.03.1990)).

6
7 כך נהג בית משפט קמא, ואם הארכתי בפירוט פסק דינו, הדבר נעשה על מנת להדגיש כי
8 השופט קמא בחן את הטענות שהועלו לפניו והוציא תחת ידו פסק דין מנומק ומבואר במסגרתו
9 ניתח את נתוני ההכנסה של הצדדים והסיק, הן על פי דו"חות ומסמכים שהוצגו בפניו והן בהסתמך
10 על עדותם לפניו את המסקנות השונות. די בהקשר זה להפנות לניתוח שערך בית משפט קמא
11 בעמודים 8-9 בפסק דינו כאשר הוא ציין כי בחינה מדוקדקת של הנספחים הרבים שצירף המערער
12 לתצהירו ובעיקר לתקופה ביום 1/06/16 ואילך, מלמדים על הכנסות שנתקבלו מחברת **** בע"מ
13 כאשר מידי חודש, הופקדו סכומים במזומן, וכן סכומים נוספים בשיקים ולשם הדוגמה, ב-12/16
14 סך של 5,000 ₪ במזומן וסך של 13,459 ₪ בשיק ובסך הכל 18,459 ₪ וזאת לא כולל, על פי בית
15 משפט קמא הכנסה ממוצעת מאותה חברה, של 8,619 ₪.

16
17 כך הוא הדבר גם ביחס לטענות המערער באשר להערכת בית משפט קמא את הכנסות האם,
18 וסבורני כי דינן להדחות. בית משפט קמא בחן את טענות האם, ציין כי אף בהתאם לגישת המערער
19 המוניטין של האם והמרפאה שהייתה ברשותה הוא "אפס" ומכאן ממילא לא ניתן להפיק ממנה
20 רווחים או הכנסות בשיעור ניכר, כאשר בית משפט קמא מאמין לגירסתה של האם, אשר נחקרה
21 לפניו ארוכות ומציין כי לא עלה בידי המערער לסתור את עדותה בנוגע להיקף הכנסתה. בכך לא
22 הסתפק בית משפט קמא אלא שהוסיף על נימוקיו את הרושם האמין שהותירה עליו עדותה של
23 האם, וכי הוא נתן בה את אמונו ולא שוכנע שהיא יושבת בטל ואינה עובדת. כמו כן, כשם שהתרשם
24 בית משפט קמא בעבר- בשנת 2014 כפי שציין בפסק הדין 1, גם הפעם ציין, כי האם אישרה בפניו
25 "בכנות רבה שאינה פנויה רגשית לממש את פוטנציאל ההשתכרות שלה בשל המאבקים שבו היא
26 נתונה עד היום". גם בעדות זו נתן הוא אמון מלא, אולם לצד זאת הוסיף וציין גם הפעם, כשם שציין
27 בגדרי פסק דין 1, שכורח המציאות מחייב את האם כפי שהאב עושה, לפעול להגדלת הכנסתה ומכאן
28 העמיד פוטנציאל זה על 8,000 ₪, תחת הכנסה נמוכה בהרבה בפועל.

29
30 30. ועתה, לגובה המזונות ;

31 כידוע, קביעת גובה מזונות היא עניין הנגזר מנסיבותיו של כל מקרה ומקרה, והתערבות ערכאת
32 הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית, אשר לה הכלים לבחון סוגיות מעין אלה, מצומצמת ביותר
33 (בע"מ 9639/05 פלוני נ' פלוני [פורסם במאגרים המקוונים] עמ' 3 (25.1.2006)). יש לתת את הדעת
34 לצרכי הילדים ויכולתם הכלכלית של שני בני הזוג (בע"מ 2433/04 פלוני נ' פלונית [פורסם במאגרים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 המקוונים] (2.10.2005)). רק כאשר האיזון לא נעשה כראוי, תתערב ערכאת הערעור בהחלטת
2 הערכאה הדיונית.

3
4 ואלו הם הנתונים המרכזיים הרלוונטיים לשם בחינת גובה המזונות במקרה דנן:

5 א. זמני שהות שווים בעטיה של משמורת משותפת.

6 ב. ילדים עם צרכים רגילים.

7 ג. פוטנציאל הכנסת האם עומד על 8,000 ₪ ואילו הכנסת האב היא 18,000 ₪.

8 יודגש כאן: אף שבית משפט קמא אפשר לצדדים להגיש הרצאת פרטים ותצהירים נוספים
9 טרם מתן פסק הדין 2, גם הפעם הם לא השכילו להניח לפניו תשתית ראייתית מספקת, על פיה ניתן
10 לקבוע שלא על דרך האומדנא מהו שיעור הצרכים תלויי השהות והצרכים שאינם תלויי שהות. יתר
11 על כן, בית משפט קמא לא נתן את דעתו במסגרת פסק דינו למנגנון ההורה המרכז ומי ימלא תפקיד
12 זה, על אף שהאב טען במסגרת סיכומיו כי לנוכח הראיות השונות שהוצגו בפני בית משפט קמא מן
13 הראוי להפקיד את הדבר בידי.

14
15 בנסיבות דנן, לא יהא חולק כי בית משפט קמא היה מוסמך לקבוע על דרך האומדנא את
16 גובה ההוצאות תלויות השהות ושאינן תלויות שהות ומבלי להיזקק להוכחתם בצורה מדוייקת,
17 וזאת בהתבסס על ידיעתו השיפוטית וניסיון חייו (ע"א 687/83 מזור נ' מזור, פ"ד לח(3) 29, עמ' 33
18 (15.7.1984)). אמנם, אותה הלכה התיחסה בשעתו למעגלי הצרכים שמדין חובה ומדין צדקה –
19 צרכים הכרחיים ומעבר להכרחיים, על פי אותה קליסיפיקציה שהייתה מקובלת בעבר, הן לגבי
20 הילדים מתחת לגיל 6 והן לגבי ילדים מעל לגיל 6, אולם בהחלט כוחה של הלכה זו יפה גם ביחס
21 למעגלי הצרכים החדשים כשם שהוגדרו בהלכת בע"מ 919/15.

22
23 וביתר פירוט;

24 שיעור המזונות לאור הלכת בע"מ 919/15:

25
26
27 31. הלכת בע"מ 919/15 קבעה כי בגילאי 15-6 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם
28 מדין צדקה וכי בהתקיים הסדר של משמורת פיזית משותפת - חלוקה שווה של זמני השהות,
29 והכנסה פנויה שווה, יישאו ההורים שווה בשווה במזונות הילדים, ויישאו במישרין במזונות תלויי
30 השהות בזמן בו שוהים הילדים במחיצתם.

31
32 32. כאמור, מאחר ונקבע כבר בעבר שצרכי הילדים לא הוכחו בפני בית משפט קמא (פסק הדין
33 (1) וההתדיינות הנוספת שהייתה לפניו בהליך נשוא הערעור ולקראת מתן פסק הדין 2, לא תרמה
34 לבירור צרכים אלה, לא נותר אלא לקבוע על דרך האומדנא מהם צרכי הילדים לחודש.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1
2 אלא שהלכת בע"מ 919/15 הביאה לשינוי מושגי בחישוב הוצאותיו של קטין, וכיום ביחס לילדים
3 מעל גיל 6 הוצאותיהם מתחלקות לשתיים - הוצאות תלויות שהות והוצאות שאינן תלויות שהות.
4 המעגל הראשון מכוון אל אותן הוצאות הדרושות לקיום יומיומי של כל קטין אצל כל אחד מהוריו,
5 וכעיקרון אמורות להיות זהות, משצרכים אלה והיקפם זהים בהינתן משמורת פיזית משותפת.
6 המעגל השני מכוון לאותן הוצאות שאינן נוגעות לקיום היומיומי ואינן קשורות לזמני שהות אצל
7 הורה זה או אחר דוגמת ביגוד. בנוסף, על פי אותה הלכה, נקבע כי ביחס להוצאות שאינן תלויות
8 שהות ראוי לקבוע, כברירת מחדל, ניהול מרכזי של ההוצאות שאינן נוגעות לקיום יומיומי על ידי
9 "הורה מרכזי" אשר יקבל לידיו תשלום עבור הוצאות אלה והם יוערכו על ידי בית המשפט במסגרת
10 פסק הדין ויועברו מההורה האחר לידי המרכז בהתאם לחלק היחסי של ההורה האחר בהכנסות.
11 באשר לזהותו של ההורה המרכזי, נקבע כי ככלל זה יהא מי ששימש כמטפל העיקרי של הילדים
12 טרם הפרידה. לצד זאת נקבע, כי לבית משפט שיקול דעת רחב לבחור במנגנון יישומי אחר לשם
13 הסדרת הנשיאה בהוצאות שאינן תלויות שהות, אולם גם כאן מנגנון זה לא נקבע על ידי בית משפט
14 קמא.

15
16 בהקשר אחרון זה, יוער, כי כאמור דעת הרוב בבע"מ 919/15 הייתה כי יש לקבוע מנגנון של
17 הורה מרכזי ביחס להוצאות שאינן תלויות שהות כברירת מחדל על מנת להבטיח סיפוק צרכים אלה
18 לילדים, ועל מנת למנוע מצב בו נותר בידי ההורים חופש פעולה, מתוך הנחה כי יסדירו את העניין
19 בכוחות עצמם, בעוד שהמציאות מלמדת כי לרוב נושאים אלה מעוררים מחלוקת בין ההורים,
20 ומקום והדבר לא הוסדר באופן ברור, צרכים אלה "יפלו בין הכסאות" והם לא יסופקו.
21 בעניין זה ראו למשל עמדת כב' השופטת ד' ברק ארז:

22
23 **"שנית, וחשוב לא פחות, פסיקת המזונות במצב של משמורת**
24 **משותפת אמורה להבטיח שלא יהיו צרכים של הילדים ש"יפלו בין**
25 **הכסאות", דהיינו שלא תהיה כתובת ברורה ביחס לזהותו של הנושא**
26 **באחריות להם. כאשר ילדים מתגוררים בשני בתים, עשוי להיות מצב**
27 **שבו יקבלו כפליים, אך עשוי להיות גם מצב שבו צורך מסוים לא יענה**
28 **כלל – בין בשל בעיות תקשורת וקשיי תיאום ובין משום שכל אחד מן**
29 **ההורים "יפנה" את הילד למציאת מענה במחצית השנייה של השבוע**
30 **אצל ההורה השני. אף חשש זה צריך לעמוד נגד עינו של בית המשפט".**

31
32 ראו גם עמדתו של כב' השופט מ' מזוז הסבור כי אף ראוי שלא להסתפק בהורה מרכזי וכי
33 יש לשקול קביעת אחד ההורים כ"משמורן עיקרי" אף בצילה של משמורת משותפת שווה. בהקשר
34 זה ציין "תורת הניהול וניסיון החיים מאז ומעולם מלמדים כי "מקום שיש שני אחראים אין אף
35 אחראי" (אין שני מלכים משמשים בכתר אחד)".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1
2 ער אני לקביעתו של בית משפט קמא בעמ' 14 לפסק דינו לפיה שוכנע שאין בין הצדדים כל
3 תקשורת למרות קיומה של משמורת משותפת וכי בהעדר ראיות לפיהן נמנעו מהקטינים צרכים
4 אלמנטריים של מזון וביגוד, הנעלה וכל צורך אחר, אין לשנות ממתכונת התשלום שנקבעה בפסק
5 הדין 1, כך שהמזונות ימשיכו להיות משולמים לידי האם וכך גם קצבת הילדים. אלא שאין די
6 באמור כדי לפטור את בית משפט מחובתו לקבוע מי הוא ההורה המרכזי, או מנגנון חלופי שיבטיח
7 כי אותן הוצאות שאינן תלויות שהות לא יפלו בין הכסאות, זאת מעבר לעובדה כי לא נקבע מהו
8 גובהם של אלה.

9
10 33. מכאן לשאלת יישום הלכת בע"מ 919/15 וחישוב המזונות על פי הנוסחה האריתמטית
11 שהוצעה שם. אמנם, שאלה זו נראית מוקדמת בשלב זה, שהרי ראוי להתייחס אליה לאחר קביעת
12 הצרכים השונים. יחד עם זאת, קשה להתעלם מנתונים שהתבררו עד כה, וממצאים שקבע בית
13 משפט קמא המקובלים עלינו, שהם בהחלט רלוונטיים במלאכת קביעת חלוקת הנשיאה במזונות
14 והשימוש בנוסחה חשבונאית אם לאו. ואלו הם :

15
16 א. פער ההכנסות **בפועל של 14,000 ₪** לאור היחס של 18,000 ₪ אל מול 4,000 ₪ או פער של
17 10,000 ₪ ככל שמתייחסים לפוטנציאל ההכנסה של האם שהוערך ב-8,000 ש"ח.
18 ב. הוצאות המדור המטילות מעמסה כספית בלתי מבוטלת על שני הצדדים.

19
20 בעבר הזדמן לי להתייחס למשמעויות שתהיינה לפערי השתכרות/הכנסה אצל ההורים וכי
21 שיקול הדעת השיפוטי גובר על פני השימוש בנוסחה אריתמטית הנשענת על הערכת הכנסות
22 הצדדים אל מול צרכי הילדים וחלוקת זמני השהות לרבות התחשבות בהכנסה הפנויה. כך ציינתי
23 בפסק דין מיום 5.10.18 בעמ"ש 36735-10-17 :

24
25 **"...אמנם לסוגיה העומדת לפתחנו הקשרים חשבונאיים, וכדרכם של**
26 **אלו לבוא על פתרונם על פי נוסחה המתחשבת במכלול הנתונים. אלא**
27 **שלדעתי אין לראות באותה נוסחה כמי שמגלמת את כל השיקולים**
28 **והנתונים, אשר לא תמיד ניתן לתת להם ביטוי מלא במסגרת נוסחה**
29 **חשבונאית וקשה להתעלם מנתונים נוספים, רלוונטיים בעיני, בהם**
30 **יש להתחשב לשם קבלת הכרעה נכונה. בל נשכח, כי אנו עוסקים**
31 **בחלוקת נטל המזונות, על פי דיני המשפחה, ועל כן, אותה תוצאה**
32 **תהא טעונה בנסיבות המתאימות, תיקון, איזון ובמקרים המתאימים**
33 **אף התעלמות ממנה, ככל שתחושת הצדק תחייב זאת, וכך הוא**
34 **המקרה שלפנינו."**

35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 בענין זה יפים הדברים שקבע כב' השופט ע' פוגלמן בע"מ 919/15:

2
3 "פסיקת מזונות לעולם לא תסמוך אך על "המספרים היבשים" – אם
4 לעניין נתוני ההשתכרות של ההורים ואם לעניין יחס השהייה אצל כל
5 אחד מהם. בטרם יפסוק באופן סופי את סכום המזונות על בית המשפט
6 להוסיף ולהתבונן היטב על התא המשפחתי שלפניו על נסיבותיו
7 הפרטניות, ולהבטיח את חלוקת הנטל ההולמת ביותר תנאים אלה.
8 הקביעה תהיה נטועה תמיד במכלול נסיבות העניין, כששיקול העל
9 המנחה אותה הוא טובת הילד ורווחתו בבתי שני ההורים" (שם, ס' 126
10 לדברי השופט פוגלמן)."

11
12 34. מכאן, שעה שהדיון הוחזר לפני בית משפט קמא בעקבות בע"מ 919/15 ו-17098/15, על בית
13 משפט קמא היה לפסוק מחדש שיעור המזונות בהתאם להלכה החדשה, תוך קביעת הצרכים תלויי
14 שהות ואלה שאינם תלויי שהות וקביעת ההורה המרכזי על פי הצורך או כל מנגנון אחר בהתאם
15 לשיקול דעתו.

16
17 ויודגש כאן: שיקול הדעת הרחב המסור לבית משפט בפנייתו לנוסחה האריתמטית או
18 סטייה ממנה, עדיין אינו פוטר את בית משפט מחובתו לקבוע גובה הצרכים תלויי השהות ואלה
19 שאינם תלויי שהות.

20
21 לא כך נהג בית משפט קמא, והוא לא התייחס לאותה חלוקה של צרכים ופסק סכום כולל
22 של מזונות שעל האב לשלם, על יסוד אותה הערכה מהעבר, בפסק הדין 1, באשר לכלל צרכי הילדים.

23
24 נוכח כל האמור לעיל, בית משפט קמא ישקול כיצד ליישם את הלכת בע"מ 919/15
25 בהתחשב בנסיבות המקרה הפרטני.

26 השבת מזונות העבר:

27
28
29 35. אמנם, בית משפט קמא ערך דיון מקיף באשר לחובת ההשבה, ובאשר לדין הנוהג במקרה
30 של שינוי הלכה. בית משפט קמא הפנה להלכה הפסוקה המורה כי עת שמדובר בשינוי הלכה או
31 יצירת הלכה חדשה, לא תקום חובת השבה (ר' דיון בעמ' 5 לפסק הדין 1).

32
33 ראו גם לעניין זה בע"מ 4589/05 פלוני נ' פלוני [פורסם באתרים המקוונים] (21.11.2005), שם
34 נפסק:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

1 "אכן, מקובל כי לבית המשפט שיקול דעת בשאלת השבתם של מזונות,
2 שלמפרע התברר ששולמו ביתר (ביחס למזונות קבועים שהופחתו
3 בערעור...השיקול המרכזי המנחה את בית המשפט הוא כמובן השפעת
4 הקיזוז על רווחת בן הזוג והילדים, והרי לא אחת יארע שהכספים
5 שנפסקו ביתר כבר נצרכו, ואם יקוזזו אחרנית עלולה להיווצר מחסור
6 במשפחה...ברם, ייתכנו מקרים בהם לא יהיה מנוס מהשבת מזונות
7 שהתברר כי שולמו ביתר...מצד זה או מצד זה, וכשם שכאשר המדובר
8 במזונות ששולמו בחסר יוטל על הנתבע להשלימם, כך אין סיבה שלא
9 לחייב את הצד התובע בהשבה במקרה ההפוך. הדברים ייעשו, עם זאת,
10 מתוך זהירות אנושית וחברתית".

11
12 לא מצאתי להתעכב על סוגיה זו משדינה להיבחן מחדש.

13 סוף דבר:

14
15 36. לאור המסקנה אליה הגעתי לעיל, לפיה ראוי להשיב את התיק לבית משפט קמא לשם
16 השלמת מלאכתו, סבורני כי נכון יהא לשוב ולבקש מבית משפט קמא להדרש לשאלת ההשבה בשים
17 לב לקביעות שיקבל ושאלת גובה הצרכים השונים של הקטינים ובהתאם לחלוקת הנשיאה במזונות
18 בין ההורים.

19
20 מובהר בזאת כי הערעור ביחס לקביעות בית משפט קמא בעניין הראיה החדשה - הדירה
21 וביחס להכנסות הצדדים והערכת יכולותיהם הכלכליות, נדחה.

22
23 עוד אציע כי בשלב זה, יופחת סכום המזונות שעל האב לשלם לידי האם לכדי 3,400 ₪ עבור
24 שלושת הקטינים לחודש וזאת עד למתן פסק דינו של בית משפט קמא. מובהר כי קביעת הסכום
25 הזמני אינה כובלת את שיקול דעתו של בית משפט קמא לקבוע אחרת על פי שיקול דעתו ובהתאם
26 לממצאים שיקבע.

27
28 בנסיבות העניין אציע כי לא נעשה צו להוצאות.

29

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]

1
2

השופט חננאל שרעבי

אני מסכים.

ח. שרעבי, שופט

3

4
5

השופטת אספרנצה אלון

אני מסכימה.

א. אלון, שופטת

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

לפיכך הוחלט כאמור בסעיף 36 לפסק דינו של השופט ס. ג'יוסי, והוא מהווה מענה גם לבקשה לעיכוב ביצוע שהגיש המערער ביום 15/12/19.

אנו מבהירים כי המזונות בסך של 3,400 ₪ ישולמו החל מתשלום מזונות חודש ינואר 2020.

ככל שהופקד עירבון, המזכירות מתבקשת להחזירו לידי המערער.

מותר לפרסום ללא שמות הצדדים ובהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ה כסלו תש"פ, 23 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 22981-07-19

א. אלון, שופטת

ח. שרעבי, שופט

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]

1